

РЕШЕНИЕ

№ 3330

гр. София, 19.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав,
в публично заседание на 26.04.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Татяна Жилова

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разгледа дело номер **10495** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл.145-чл.178 АПК във вр. 40, ал.1 от Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).

Образувано е по жалба на М. Б. М.-Н. срещу Отказ с изх.рег.№КА-1407 от 04.10.2021г. на административния секретар на Държавната агенция „Национална сигурност“ да предостави достъп до обществена информация по заявление с вх.№РД-2902/20.09.2021г.

Жалбоподателката М. Б. М.-Н. оспорва отказа като незаконосъобразен. Сочи, че в законодателството няма регламентиран правен механизъм, по който гражданин да може да получи информация дали спрямо него са били прилагани специални разузнавателни средства (СРС), като едновременно с това няма достатъчно гаранции срещу неоснователна намеса в неприкосновеността на личния живот и тайната на кореспонденцията на всеки – права, гарантирани от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (ЕКЗПЧОС). От публично оповестената в медиите информация става ясно, че по отношение на активните участници в протестите срещу упавляващите през лятото на 2020г е осъществявано подслушване от държавни органи (с или без надлежни разрешения от компетентен орган), като обект на такова подслушване според публичната информация е била и самата жалбоподателка, лидер на партия “Изправи се.БГ”. Соци, че практиката на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) също констатира липсата на такъв правен механизъм в националното законодателство. Обосновава аргумент, че предоставянето на информация по реда на ЗДОИ е

единствената възможност на гражданите да установят дали са били обект на подслушване чрез СРС, за да могат да защитят по-нататък правата си. В съдебното заседание жалбоподателката лично поддържа жалбата си. Позовава се на Решение №1625 от 14.03.2023г. на Административен съд С.-град по адм.д.№5437/2022г., с което е установено, че срокът на защита на прилаганите СРС като класифицирана информация е изтекъл. Претендира разноски в размера на държавната такса.

Ответникът – административният секретар на Държавна агенция „Национална сигурност“, чрез процесуалния си представител М. А., оспорва жалбата като неоснователна. Твърди, че търсената информация не представлява обществена информация. Сочи, че информацията относно прилагани СРС се търси по реда на специалните закони, което изключва предоставянето ѝ по реда на ЗДОИ. Счита, че търсената информация не отговаря на целта на закона, а се цели достъп до класифицирана информация не само за жалбоподателката, а и за други лица. Претендира възнаграждение за процесуален представител.

СЪДЪТ, след преценка на доводите на страните и събраните по делото доказателства, установи следното:

Жалбата е процесуално допустима. Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Съдът установява фактическата обстановка въз основа на представената о административна преписка и събраните писмени доказателства.

По повод публикации в медиите, в които са посочени имената на 130 граждани, в това число и жалбоподателката, взели участие в антиправителствените протести през 2020г., жалбоподателката е подала до председателя на ДАНС заявление с вх. №РД-2902 от 20.09.2021г., за достъп до обществена информация по реда на ЗДОИ, като е поискала предоставяне на следната информация:

1. Списък на лицата, активно участвали в антиправителствените протести през 2020 г., спрямо които са прилагани специални разузнавателни средства (СР);
2. Списък на лицата, спрямо които са прилагани СРС по разследване за нарушаване на чл. 95 НК, в периода 09.07.2020 г.-11.07.2021 г.;
3. Списък на лицата, спрямо които неправомерно са прилагани СРС в периода 09.07.2020 г. - 11.07.2021 г.;
4. Спрямо кои от гореизброените лица са прилагани СРС в периода 09.07.2020 г. - 11.07.2021 г. и на какво основание;
5. Спрямо жалбоподателката лично прилагани ли са СРС в периода 09.07.2020 г.- 11.07.2021 г. и на какво основание.

Търсената информация се отнася за лица, посочени в публикации в медиите и доклад на Временната комисия за разследване на факти и обстоятелства при използване на сълзотворен газ, употреба на сила и помощни средства от МВР, извършени на 10 юли и 2 септември 2020 г. срещу протестиращи граждани, както и за разследване на факти и обстоятелства, свързани с прилагане на специални разузнавателни средства на протестиращи граждани, опозиционни лидери и членове на политически партии от опозицията в 46-ото Народно събрание.

Заявлението е разгледано от административния секретар на ДАНС, комуто са възложени правомощия по ЗДОИ със Заповед №3-791 от 07.04.2021г. на председателя на ДАНС.

Административният секретар на ДАНС е приел, че за търсене и предоставяне на

информация относно прилагане на СРС е налице специален ред по глава четвърта „а“ на Закона за специалните разузнавателни средства (ЗСРС) – конкретно разпоредбата на чл.34б и чл.34з, и по реда на чл.198 от Наказателно-процесуалния кодекс, поради което искането не може да бъде разгледано по общия ред на ЗДОИ. Допълнително е посочено, че липсва законово основание ДАНС да придобива и обработва информация за граждани, основана на критерия участие в протестни действия. Посочено е също, че органите на агенцията изготвят искания и експлоатират СРС по съответния законов ред за разкриване и предотвратяване на престъпления, представляващи посягателства срещу националната сигурност по регламентираните чрез Закона за ДАНС направления на дейност. С тези мотиви е постановен изричен отказ да се предостави търсената информация по реда на ЗДОИ.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните изводи:

Обжалваното решение е издадено от компетентен орган при спазване на административнопроизводствените правила, но в нарушение на материалноправните разпоредби и на целта на закона.

Легалното определение на понятието „обществена информация“ се съдържа в чл.2, ал.1 ЗДОИ – всяка информация, която е свързана с обществения живот в Република България и която дава възможност на гражданите да си съставят собствено мнение относно дейността на задължените по закона лица. Двете предпоставки са кумулативни. Съгласно цитираното определение в обхвата на "обществена информация" по смисъла на ЗДОИ попадат всички данни относно обществения живот, съдържащи се в документи и други материални носители на данни, създавани, получавани или съхранявани от задължените по ЗДОИ субекти.

В изпълнение на дейностите си, регламентиран в ЗДАНС, агенцията придобива, систематизира и обработва информация от други източници (чл.4, ал.1), изготвя и съхранява веществени доказателства (чл.19, т.4), включително прави искания за СРС и експлоатира СРС (чл.20, ал.2; чл.21).

Ответникът е задължен субект по смисъла на чл.3, ал.1 от ЗДОИ и следва да предоставя на гражданите информация, която създава, придобива или съхранява в кръга на неговата компетентност и е налична, освен когато тя е класифицирана информация или друга защитена тайна в случаите, предвидени със закон – чл.7, ал.1, предл. последно от ЗДОИ.

По делото не се установява подобно обстоятелство, нито има направени такива твърдения от ответника. Видно от мотивите на влязлото в сила Решение №1625 от 14.03.2023г. на Административен съд С.-град по адм.д.№5437/2022г., по отношение на жалбоподателката и други лица са прилагани СРС в посочения период по разпореждане на Специализираната прокуратура, като информацията е била класифицирана с ниво на класификация „Поверително“, чийто срок на защита е бил определен от правоимащото лице за период от една година, считано от дата на създаването ѝ. Последният срок на защита по отношение на търсената информация е изтекъл на 23.03.2022 г., след което информацията е била явна и не е представлява държавна тайна по смисъла на чл. 25 ЗЗКИ. По настоящото дело няма данни ответникът да е експлоатирал прилаганите от Специализираната прокуратура СРС, нито дали сам е прилагал СРС – на практика това е питането на жалбоподателката, на което е отказано да се отговори. Ответникът не твърди обаче, че такава информация не е налична при него. От уклончивото пояснение, че „поради липса на законово

основание ДАНС не придобива и не обработва информация за граждани, основана на критерия участие в протестни действия“ не може да се направи извод, че ДАНС не разполага с такава информация. Още повече, че както се установява от мотивите на Решение №1625 от 14.03.2023г. на Административен съд София-град, свързано по предмета си с настоящото дело, протестните действия са квалифицирани престъпление по чл.95 от Наказателния кодекс - участие в извършването на опит за преврат за насилствено завземане на властта в центъра или по места или в бунт, или във въоръжено въстание (престъпление против републиката и националната сигурност), което е законово основание за ДАНС да придобива и обработва информация, включително и чрез СРС.

Ответникът е основал отказа си на две взаимно изключващи се основания - първо, че търсената информация не е обществена, и второ, че има друг специален ред за предоставянето ѝ. Ако ответникът счита, че заявената информация не е обществена по смисъла на чл.2 от ЗДОИ, то тогава чл.4, ал.1 от ЗДОИ изобщо не е относим към нея.

И двете посочени основания за отказа не намират опора в закона.

Ответникът е приел, че заявената информация касае достъп до лични данни и се е позовал на разпоредбата на чл.2, ал.5 от ЗДОИ, съгласно която редът по ЗДОИ е неприложим за достъп до лични данни. Специалните разузнавателни средства не представляват лични данни по смисъла на чл.4, §1 от Общия регламент за защита на личните данни, към който препраща разпоредбата на §1, т.1 от Закона за защита на личните данни. Отделно от това, Общият регламент за защита на личните данни 2016/679 изрично посочва, че правото на защита на личните данни не е абсолютно право, а трябва да бъде разглеждано във връзка с функцията му в обществото и да бъде в равновесие с другите основни права съгласно принципа на пропорционалност – П., рецитал 4. Следователно правото на защита на личните данни трябва да се разглежда пропорционално на правото на достъп до информация. Предоставянето на достъп до обществена информация не може да се основава единствено на правото на защита на личните данни, тъй като съществува техническа възможност за заличаването им при предоставяне на информация.

Ответникът изрично се е позовава на чл.4, ал.1 от ЗДОИ, но не посочва по какъв ред се предоставя търсената информация. Цитираните разпоредби на чл.34б и чл.34з от ЗСРС се отнасят съответно до Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства (по-конкретно до задължението на неговите служители да не разгласяват станалата им известна информация, която по отношение на тях представлява служебна тайна – ал.5 и ал.6) и до Народното събрание, което осъществява парламентарен контрол върху процедурите по разрешаване, прилагане и използване на специалните разузнавателни средства, както и върху съхраняването и унищожаването на получената чрез тях информация, но нито една от двете разпоредби не урежда ред за достъп на гражданите до информацията, която ги засяга. Разпоредбата на чл.198 от НПК се отнася до разгласяване на материали от разследване и е неотнормирана към дейността на ДАНС, доколкото агенцията не е разследващ орган – още повече, че жалбоподателката не иска достъп до записите от СРС, а само информация дали изобщо са прилагани такива.

Заявената информация е обща и предполага отговор само дали органите на ДАНС са създали, придобили и/или експлоатирали СРС по отношение на жалбоподателката и посочените лица – което е достатъчно да се състави мнение за работата на ДАНС,

каквато е целта на ЗДОИ. Жалбоподателката не е поискала предоставяне на копия от самите СРС – следователно заявената информация не се отнася до информацията, която се съхранява в информационните фондове на ДАНС, достъпът до която е специален и е уреден в Наредба №1-7 от 13 юли 2009 г. за реда за достъп до информационните фондове на Държавна агенция "Национална сигурност", който по аргумент от чл.4, ал.1 от ЗДОИ изключва общия ред за предоставяне на обществена информация.

Търсената информация е обществена и не съществуват основанията за отказване на достъп до нея, на които се е позовал ответникът. Налице е неправилно приложение на материалния закон – нарушение на свободния достъп до обществена информация съгласно чл.12, ал.3 от ЗДОИ, с което се нарушава и целта на закона да гарантира конституционното право на всяко лице да търси, получава и разпространява информация (чл.41 от КРБ).

Административният акт следва да бъде изцяло отменен като незаконосъобразен, а административната преписка да се върне на органа за ново разглеждане при спазване на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона. При новото разглеждане на преписката ответникът следва да даде указания на заявителката да уточни искането си по т.1, като посочи дати или период на протестите през 2020г. Органът следва да прецени дали е необходимо съгласието на останалите засегнати лица, като обсъди налице ли е хипотеза на надделяващ обществен интерес. Легалната дефиниция за "надделяващ обществен интерес" е дадена в §1, т.6 от ДР на ЗДОИ - този интерес е налице тогава, когато чрез исканата информация се цели разкриване на корупция и на злоупотреба с власт, повишаване на прозрачността и отчетността на субектите по чл. 3. Въпреки че жалбоподателката не се позовава на надделяващ обществен интерес, служебно задължение на органа е да извърши преценка дали чрез исканата информация се цели повишаване на прозрачността на дейността на ДАНС и съставяне на мнение дали не е налице злоупотреба с власт. Ответникът следва да съобрази също дали не са налице други пречки – извън тези, посочени в оспорения акт, и при липса на такива да предостави търсената информация в 14-дневен срок.

Разноски

При този изход на спора на основание чл.143, ал.1 и ал.3 от АПК разноските се поставят в тежест на ответника, който следва да възстанови на жалбоподателката заплатената държавна такса от 10 лева.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 във вр. с чл.173, ал.2 от АПК Административен съд София-град, Второ отделение, 38-и състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Отказ с изх.рег.№КА-1407 от 04.10.2021г. на административния секретар на Държавната агенция „Национална сигурност“ да предостави достъп до обществена информация по заявление с вх.№РД-2902/20.09.2021г.

ИЗПРАЩА административната преписка на административния секретар на

Държавната агенция „Национална сигурност“ за повторно разглеждане при спазване на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона в 14-дневен срок от получаване на решението.

ОСЪЖДА Държавната агенция „Национална сигурност“ да заплати на М. Б. М.-Н. разноси в размер на 10 (десет) лева.

Решението е окончателно.

СЪДИЯ: